

6. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте: учебник для институтов физ. культуры. Киев: Олимпийская литература, 1997. 583 с.

7. Курко Я.В., Босюк О.М., Вальчак Н.В. Плавання – засіб фізичної реабілітації у чутливих до зміни погоди людей. Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту учнівської та студентської молоді: матеріали Всеукраїнської наукової конференції м. Тернопіль 23-24 грудня 2021р. Тернопіль, в-во СМТ «ТАЙП», 2021. С.239–241.

Лимаренко Н.П.²

Єрмолова В. М.¹, <https://orcid.org/0000-0002-6073-0449>

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ П'ЄРА ДЕ КУБЕРТЕНА

¹ Київ Олімпійська академія України

**² Київ Навчально-науковий олімпійський інститут
Національного університету фізичного виховання і
спорту України**

Annotation. The article is devoted to the study of the problem of the Olympic pedagogy of Pierre de Coubertin. It discusses the sources and principles of pedagogical system of the French scientist. The relevance of the positions of the founder of Olympic Games and Olympic movement, their importance for the development of modern Olympic education is revealed.

Keywords: Pierre de Coubertin, Olympic values, heritage.

Анотація. Ім'я П'єра де Кубертена, зазвичай пов'язують з Олімпійськими іграми та олімпізмом. Проте, мало хто знає про його великий внесок у педагогічну науку та освіту. Досліджуючи літературно-педагогічну спадщину ініціатора відродження сучасних Олімпійських ігор, почесний член Міжнародного комітету імені П'єра де Кубертена, доктор Дональд Ентоні (Велика Британія) робить висновок – Кубертен «відомий світу майже виключно своєю роботою з відродження Олімпійських ігор. Його активна освітня діяльність і провідна роль розвитку фізичного виховання у світі ще не отримали

належного визнання, навіть у професійних колах, пов'язаних з фізичним вихованням» [3].

Ключові слова: П'єр де Кубертен, олімпійські цінності.

Мета дослідження. Здійснити аналіз основних положень педагогічних ідей П. де Кубертена.

Методи дослідження. Аналіз наукової літератури та документальних матеріалів, синтез та узагальнення.

Результати дослідження. Як майже всі французи, П'єр де Кубертен важко переживав наслідки принизливої поразки у франко-прусській війні. Він хотів, щоб його Батьківщина не тільки відновила свої сили, а й збільшила їх. Шлях для досягнення цієї мети він вбачав, передусім, у покращенні морального і фізичного стану нації. Такий спосіб мислення допоміг молодому Кубертену у пошуках орієнтирів у справі реформування освіти й виховання вийти за національні рамки.

У 1883 р. він відправився до Англії, де ознайомився з системою основоположника британської системи фізичного виховання Томаса Арнольда, який керував школою у Регбі. У цій системі Кубертена приваблювала близькість до традицій і досвіду системи освіти й виховання Стародавньої Греції. В античній філософії він вбачав основу для нового типу педагогіки, яка базується на гармонійних відносинах між душею і тілом, м'язами і духом, красою і добродійністю.

Відвідування сполучених Штатів Америки та знайомство з національною системою освіти і фізичного виховання США вразило Кубертена, передусім, прагненням сформувати здорового, сильного і вільного громадянина країни і світу.

Виступаючи на відкритті Консультативної конференції з питань мистецтва, літератури і спорту, що проходила у Парижі у 1906 р., Кубертен сказав: «Ми повинні заново об'єднати узами законною шлюбу давно розведену пару – Розум і Тіло... Їх взаєморозуміння тривало довго і було плідним. Але несприятливі обставини розлучили їх... Наша задача – знову воз'єднати їх» [9, с. 7].

Кубертен вважав, що «спорт – це не предмет розкоші, не пуста розвага, але також і не м'язова компенсація розумової роботи. Для всіх людей спорт – це джерело можливого внутрішнього вдосконалення, яке не обумовлене професією. Він є надбанням для всіх рівною мірою, а його відсутність не можна замінити нічим» [1, с. 171].

Свою ідею відродження Олімпійських ігор у сучасних умовах Кубертен пояснював: «... Щоб ушляхетнити і зміцнити спорт, щоб забезпечити його незалежність і стабільність, і таким чином дати йому можливість краще виконувати ту виховну роль, яка випала йому в сучасному світі» [3, с. 27]. Він зазначав: «Наша мета – відродити інститут, що перебуває в цілковитому забутті багатьох віків. Значення спорту зростає з кожним роком. Його роль у сучасному світі так само значуща, якою була за античності. Народжуються види спорту з новими характеристиками, вони інтернаціональні й демократичні, а отже, відповідають ідеалам і потребам нашого часу...» [1, с. 20].

Коментуючи рішення Кубертена відродити Олімпійські ігри, туніський діяч міжнародного олімпійського руху, в минулому член МОК Мохаммед Мзали з цього приводу пише: «Олімпійські ігри були задумані Кубертенем не як самоціль, а як засіб поширення спортивних ідеалів, олімпійських цінностей, які відображають нове бачення виховання молоді» [8, с. 62].

Для Кубертена було важливим відновити Олімпійські ігри не лише як подобу давньогрецьких ігор. Він «хотів відродити не лише форму, а й принцип цього тисячолітнього заходу, тому що саме в ньому бачив для своєї країни і для всього людства напрям педагогічного виховання, який знову став необхідним» [1].

Важливо відмітити і те, що Кубертен критично відносився до ролі спорту і фізичних вправ для кожної особистості. Він добре розумів, що «за наших днів як і в минулому, їхній вплив може бути і позитивним, і негативним, що залежить від їхнього використання та напрямів розвитку. Спорт може збуджувати як найблагородніші, так і найбільш упосліджені почуття. Він може розвивати безкорисливість і зажерливість, може бути великодушним і зрадливим, мужнім і відразливим. Урешті, він може використовуватись для зміцнення миру або для приготувань до війни [1, с. 21], а також ініціативність, стійкість, енергійність, прагнення до самовдосконалення та зневаги до можливих небезпек, а значить, сприяти не тільки фізичному вдосконаленню, а й гармонійному розвитку дорослої людини. [4]. Високі почуття, прагнення до безкорисливості й великодушності, дух лицарства, сильна енергія і мир є чільними потребами сучасних демократичних держав...» [1, с. 21].

Кубертен застерігав суспільство від негативних наслідків, до яких може призвести неправильне використання спорту: «Ми знаємо, що спорт може призвести до важких зловживань,

потонути в меркантилізмі та низинному бруді, і від такої долі нам необхідно його вберегти. Якщо цього не зробити, руйнуватимуться всі надії, пов'язані зі спортом, і він не відіграватиме жодної ролі ні в шкільному вихованні, ні в суспільному житті, а, навпаки, допоможе корупції, давши їй додатковий шанс» [5, с. 369].

Педагогічну концепцію виховання у спорті П'єр де Кубертен виклав у своїй роботі «Спортивне виховання» [5], яка побачила світ у 1922 р.

Кубертен задавався питанням поєднання спорту і мистецтва. Після тривалої кропіткої роботи знайшлася відповідь на його запитання – було прийнято рішення про проведення конкурсів мистецтв у програмі Ігор V Олімпіади 1912 р. у Стокгольмі. Саме на цих Іграх реалізувалася мрія Кубертена: поєднані «ці дві краси, що доповнюють одна одну» [1, с. 83]. Ці Ігри стали тріумфальними для Кубертена – він здобув золоту олімпійську медаль у номінації «Література» за свою роботу «Ода спорту», в якій показав весь виховний потенціал спорту.

Надаючи педагогам провідну роль у вихованні молодого покоління, слова Кубертена «... розрізнити ... треба не тільки тіло і розум, ... це є занадто спрощеним, а й м'язи, розуміння, характер і сумління. Це відповідає чотириразовому обов'язку педагога» [7] можна вважати актуальною настановою для сучасних педагогічних працівників.

Основні принципи спортивної педагогіки громадського діяча, педагога П'єра де Кубертена «об'єднати красиву роботу м'язів з роботою розуму, натхненого ідеєю спорту» [4, с. 106] лягли в основу сучасної олімпійської освіти, яка постійно знаходиться у полі зору Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародної олімпійської академії та національних структур, що опікуються цим напрямом діяльності сучасного олімпійського руху.

Висновки. Джерелом та основою педагогіки П'єра де Кубертена є парадигма античних громадянських, демократичних, виховних, спортивних принципів та цінностей, а також їх адаптація до умов сучасної цивілізації. Педагогічна система Кубертена включає принципи єдності навчання та виховання, фізичного та духовного, яка спрямована на прояв творчих здібностей індивіда у взаємозв'язку з потребами соціуму.

Список літератури:

1. Кубертен П. Олімпійські мемуари. Київ: Олімпійська література; 1997. 179 с.
2. Роль физического воспитания и спорта в подготовке молодежи: окончательный доклад I Междунар. конф. министров и руководящих работников, ответственных за физическое воспитание и спорт. Париж: 1976. 34 с.
3. Anthony Don. Coubertin Pedagogy. Pierre de Coubertin an unrecognized genius... Lausanne: The International Pierre de Coubertin Committee; 1994. p. 27-31.
4. Coubertin Pierre de. The Olympic Idea: Discourses and Essays. Lausanne: Carl-Diem-Institute, Editions Internationals, Olympia; 1966. 217 p.
5. Coubertin Pierre de. Discours à Athènes (16 nov. 1894). Textes choisis. Zurich-Hildesheim-New York: Weidmann; 1986. Tome II. p. 364-375.
6. Coubertin Pierre de. Pédagogie sportive. Les Éditions G. Crès et Cie. Paris: 1922. p. 154.
7. Coubertin Pierre de. Olympism. Selected Writings. Lausanne: IOC; 2000. p. 547.
8. Mzali Mohamed. Olympism and education. Report of the 18th session of the IOA. Athens: 1979. p. 62-72.
9. Pierre de Coubertin and the Arts. Lausanne: The International Pierre de Coubertin Committee; 1994. 15 p.

Лях-Породько О.О. <https://orcid.org/0000-0003-4165-1646>

ДО ПИТАННЯ КОЛИ Ж РОЗПОЧАЛАСЬ ІСТОРІЯ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ УКРАЇНИ?

**Національний університет фізичного виховання та
спорту України**

Annotation. The article states that Olympic traditions in Ukraine have a long history. An analysis of the development of the modern Olympic movement in Ukraine until 1952 was carried out. It is established that the modern Olympic movement began in 1894.

Keywords: Ukraine, Olympic movement, Olympic Games.

Актуальність теми дослідження (постановка проблеми). Вже понад 30 років як Україна поновила свою